

**6-11 класи**  
**Освітня галузь «Мови і літератури»**

**Українська мова**

У 2022/2023 навчальному році вивчення української мови здійснюватиметься за такими програмами:

У 6–9 класах за навчальною програмою, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804;

у 10 – 11 класах – за навчальними програмами (рівень стандарту та профільний рівень), затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407.

Навчальні програми розміщені на офіційному сайті МОН за покликанням :

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

Звертаємо увагу, що в мовленнєвій лінії навчальної програми для 10-11 класів подано перелік рекомендованих видів роботи, які дають змогу учням реалізувати здобуті знання на практиці. Ці види роботи забезпечують повноцінний мовленнєвий розвиток старшокласників, адже комплексно охоплюють формування всіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння і письма). Системний підхід до розвитку мовлення учнів не передбачає виділення окремих годин на традиційні для 6 – 9 класів аудіювання, читання мовчки та вголос, перекази, твори тощо, оскільки ці види роботи передбачено на кожному уроці. Учитель може на власний розсуд змінювати запропоновані теми й види роботи, але водночас прагнути протягом року рівною мірою приділяти увагу розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності.

Сучасні соціокультурні умови, інтеграція української освіти в європейський контекст зумовлює введення до навчальних програм такого виду письмових робіт, як есе, спрямованого на активізацію навчально-пізнавальної діяльності учнів, учениць, підвищення в них інтересу до навчання предмета, розвиток особистості, критичного мислення, лінгвокреативності.

*Есе* – самостійна творча письмова робота, ознакою якої є особистісний характер сприймання проблеми та її осмислення, невеликий обсяг, вільна композиція, невимушеність та емоційність викладу.

### ***Види есе: вільне і формальне***

| <b>Вільне</b>                                                                                                                                                                     | <b>Формальне</b>                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| невеликий обсяг<br>(7-10 речень);<br>довільна форма і стиль викладу зі<br>збереженням структурованості тексту<br>(вступ, основна частина, висновок);<br>наявність позиції автора. | обсяг 120-200 слів<br>логічна організація<br>структури:<br>наявність відповідних<br>компонентів (теза, аргументи,<br>приклади, оцінювальні<br>судження, висновок);<br>грунтовність викладу;<br>наявність позиції автора. |

*Вільне есе* обмежене в часі (5 – 10 і 10 – 15 хв.). До нього доцільно вдаватися на кожному уроці й на різних етапах його: цілевизначення, закріплення, рефлексії тощо.

Для написання формального есе виділяють більше часу: від 20 до 45 хвилин.

#### ***Види формального есе:***

*інформаційне* (есе-розповідь, есе-визначення, есе-опис);  
*критичне*;

*есе-дослідження* (порівняльне есе, есе-протиставлення, есе причини-наслідку, есе-аналіз).

#### ***Розподіл годин між розділами***

Вказаний у навчальних програмах розподіл годин між розділами вважається орієнтовним. У разі потреби вчитель має право самостійно змінювати обсяг годин у межах розділу, а також послідовність вивчення розділів.

#### ***Кількість фронтальних та індивідуальних видів контрольних робіт з української мови***

Звертаємо увагу на *кількість фронтальних та індивідуальних видів контрольних робіт з української мови* в закладах загальної середньої освіти з українською мовою навчання.

*Фронтально оцінюють диктант, письмовий переказ і письмовий твір* (навчальні чи контрольні види робіт), *мовні знання й уміння*, запис яких здійснюють на сторінці класного журналу «Зміст уроку».

*Індивідуально оцінюють говоріння* (діалог, усний переказ, усний твір) і *читання вголос*. Для цих видів діяльності не відводять окремого уроку, проте визначають окрему колонку без дати на сторінці класного журналу «Облік навчальних досягнень».

У *I семестрі* проводять оцінювання двох видів мовленнєвої діяльності (усний переказ, діалог). У *II семестрі* – оцінювання таких видів мовленнєвої діяльності, як усний твір і читання вголос, що здійснюється в 6 – 9 класах.

Результати оцінювання *говоріння* (діалог, усний переказ, усний твір) і *читання вголос* протягом семестру виставляють у колонку без дати й ураховують у семестрову оцінку.

Повторне оцінювання із зазначених видів мовленнєвої діяльності не проводять.

Перевірка мовних знань і вмінь здійснюється за допомогою завдань, визначених учителем (тести, диктант тощо) залежно від змісту матеріалу, що вивчається.

### **Тематичні і семестрові оцінки**

*Тематичну оцінку* виставляють на підставі поточних оцінок з урахуванням контрольних робіт.

*Семестрову* – на основі тематичного оцінювання та результатів оцінювання певного виду діяльності: *говоріння* (діалог, усний переказ, усний твір) або *читання вголос*.

Якщо дитина прохворіла частину семестру, пропустила, наприклад, одну тематичну, не має оцінки за якийсь вид мовленнєвої діяльності, то оцінка за семестр виводиться на розсуд учителя залежно від динаміки особистих навчальних досягнень учня (учениці), важливості пропущеної теми чи теми, за яку учня (ученицю) атестовано, - (тривалість вивчення, складність змісту, ступінь узагальнення матеріалу). За таких умов оцінка за семестр може бути такою, як тематична (якщо вона одна), або знижена на кілька балів (на розсуд учителя) .

### **Фронтальні та індивідуальні види контрольних робіт у 6-9 класах**

|                              | 6 кл. |    | 7 кл. |    | 8 кл. |    | 9 кл. |    |
|------------------------------|-------|----|-------|----|-------|----|-------|----|
| <i>Усього годин</i>          | 122   |    | 88    |    | 70    |    | 70    |    |
| <i>Години з РМ</i>           | 23    |    | 22    |    | 16    |    | 19    |    |
|                              | I     | II | I     | II | I     | II | I     | II |
| <i>Перевірка мовної теми</i> | 4     | 4  | 3     | 3  | 2     | 2  | 2     | 2  |
| <i>Письмо: переказ</i>       | 1     | 1  | 1     | 1  | 1     | 1  | 1     | 1  |
| <i>твір</i>                  | -     | 1  | -     | 1  | 1     | 1  | 1     | 1  |
| <i>Правопис: диктант</i>     | 1     | 1  | 1     | 1  | 1     | 1  | 1     | 1  |
| <i>Говоріння: діалог</i>     | 1     | -  | 1     | -  | 1     | -  | 1     | -  |
| <i>усний переказ</i>         | 1     | -  | 1     | -  | 1     | -  | 1     | -  |
| <i>усний твір</i>            | -     | 1  | -     | 1  | -     | 1  | -     | 1  |
| <i>читання вголос</i>        | -     | 1  | -     | 1  | -     | 1  | -     | 1  |
|                              |       |    |       |    |       |    |       |    |

**Фронтальні та індивідуальні види контрольних робіт у 10-11 класах**

| Рівень                               | Рівень стандарту |    | Філологічний рівень |    |
|--------------------------------------|------------------|----|---------------------|----|
| Фронтальні види контрольних робіт    |                  |    |                     |    |
| Форми контролю                       | I                | II | I                   | II |
| Перевірка мовної теми                | 2                | 2  | 3                   | 3  |
| Письм<br>о:<br>есе                   | 2                | 3  | 1                   | 1  |
| переказ                              | -                | -  | 1                   | 1  |
| твір                                 | -                | -  | 1                   | 1  |
| Індивідуальні види контрольних робіт |                  |    |                     |    |
| Говоріння:<br>діалог                 | 1                | -  | 1                   | -  |
| усний переказ                        | 1                | -  | 1                   | -  |
| уний твір                            | -                | 1  | -                   | 1  |

У таблицях зазначено мінімальну кількість фронтальних видів контрольних робіт, учитель на власний розсуд має право збільшувати цю кількість залежно від рівня підготовленості класу, здібностей конкретних учнів, умов роботи тощо.

Оцінка за контрольний твір з української мови та переказ є середнім арифметичним за зміст і грамотність, яку виставляють у колонці з датою написання роботи (надпис у колонці «Твір», «Переказ» не роблять).

Акцентуємо увагу, що в разі відсутності учня на одному зі спарених уроків під час написання контрольного твору, переказу рекомендуємо давати йому індивідуальне завдання, визначене вчителем. Зазначене завдання виконується учнем під час уроку.

**Кількість робочих зошитів** з української мови за класами:

6 – 9 класи – по два зошити;

10 – 11 класи – по одному зошиту.

Для контрольних робіт з української мови в усіх класах використовують по одному зошиту.

Ведення зошитів оцінюють від 1 до 12 балів щомісяця протягом семестру і вважається поточною оцінкою, що зараховують до найближчої тематичної. Під час перевірки зошитів ураховують наявність різних видів робіт, грамотність, охайність, уміння правильно оформити роботи.

У разі відсутності учня на уроках протягом місяця рекомендуємо в колонці за ведення зошита зазначати н/о (нема оцінки).

В освітньому процесі заклади загальної середньої освіти можуть використовувати лише навчальну літературу, що має гриф Міністерства освіти і науки України або висновок «Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах» відповідною комісією

Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Перелік навчальної літератури постійно оновлюється і доступний на вебсайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» (<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/>).

В умовах нового формату освітньої діяльності в Україні – дистанційної форми навчання в період воєнного стану, карантинних заходів в режимі онлайн і офлайн, учителям рекомендуємо використовувати сучасні електронні ресурси: ZOOM, Viber, Skype, безкоштовні платформи Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams, записи уроків у межах проєкту

«Всеукраїнська школа онлайн» тощо.

Фронтальні та індивідуальні види контролю в умовах карантину проводяться з урахуванням матеріально-технічних можливостей закладу освіти, учителя-філолога. Педагог на свій розсуд може визначати вид та зміст завдань. Необхідні рішення щодо організації освітнього процесу, зокрема з української мови, можуть прийматися рішенням методичних об'єднань учителів-філологів.

Завдання оцінюються відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів 6–11 класів.

### **Українська мова в класах з навчанням мовами національних меншин закладів загальної середньої освіти**

Вивчення української мови в 6-9, 10-11 класах з навчанням мовами національних меншин закладів загальної середньої освіти здійснюється за програмами, затвердженими наказами Міністерства освіти і науки України: у 6- 9 класах (наказ МОН України від 07.06.2017 №804); у 10-11 класах (рівень стандарту) (наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407).

Навчальні програми розміщені на офіційному вебсайті МОН України за покликанням:

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>.

Вивчення української мови в 6-9, 10-11 класах з навчанням мовами національних меншин здійснюється на засадах компетентнісного підходу. Окрім обов'язкових видів творчих робіт, до навчальної програми включено рекомендовані, право вибору яких надано вчителю, змінювати теми висловлень відповідно до інтересів і потреб кожного класу. Учитель може обирати послідовність розкриття навчального матеріалу в межах окремої теми, але так, щоб не порушувалась логіка його викладу.

Зауважимо, що кількість годин, зазначених у програмі на вивчення української мови в основній школі, розподілено таким чином:

| 6 клас                                                                       | 7 клас                                                                  | 8 клас                                                               | 9 клас                                                               |
|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|
| 3,5 (122 год,<br>6 год – резерв<br>для<br>використання на<br>розсуд учителя) | 2,5 (88 год,<br>3 год– резерв для<br>використання на<br>розсуд учителя) | 2 (70 год,<br>4 год–резерв для<br>використання на<br>розсуд учителя) | 2 (70 год,<br>4 год–резерв для<br>використання на<br>розсуд учителя) |

### Фронтальні види контрольних робіт

| Форми контролю            | 6 |    | 7 |    | 8 |    | 9 |    |
|---------------------------|---|----|---|----|---|----|---|----|
|                           | I | II | I | II | I | II | I | II |
| ПЕРЕВІРКА МОВНОЇ<br>ТЕМИ* | 4 | 4  | 3 | 3  | 2 | 2  | 2 | 2  |
| Письмо:<br>переказ        | 1 | 1  | 1 | 1  | 1 | 1  | 1 | 1  |
| твір                      | – | 1  | – | 1  | 1 | 1  | 1 | 1  |
| Правопис:<br>диктант**    | 1 | 1  | 1 | 1  | 1 | 1  | 1 | 1  |
| Аудіювання*               | – | 1  | – | 1  | – | 1  | – | 1  |
| Читання мовчки*           | 1 | –  | 1 | –  | 1 | –  | 1 | –  |
| Контрольне списування     | 1 | -  | - | -  | - | -  | - | -  |

### Фронтальні види контрольних робіт (10 –11 класи) (рівень стандарту )

| Форми контролю | 10 |    | 11 |    |
|----------------|----|----|----|----|
|                | I  | II | I  | II |

|                        |   |   |   |   |
|------------------------|---|---|---|---|
| Перевірка мовної теми* | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Письмо:<br>переказ     | 1 | 1 | 1 | 1 |
| твір                   | 1 | - | 1 | - |
| Правопис:<br>диктант** | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Аудіювання*            | – | 1 | – | 1 |
| Читання мовчки*        | 1 | – | 1 | – |

\* Основною формою перевірки мовної теми, аудіювання і читання мовчки є тестові завдання.

**\*\* Основною формою перевірки орфографічної й пунктуаційної грамотності є контрольний текстовий диктант.**

У таблиці зазначено мінімальну кількість фронтальних видів контрольних робіт, учитель на власний розсуд має право збільшувати цю кількість, залежно від рівня підготовленості класу, здібностей конкретних учнів, умов роботи тощо.

Ведення зошитів оцінюється від 1 до 12 балів щомісяця протягом семестру і вважається поточною оцінкою. Під час перевірки зошитів ураховується наявність різних видів робіт, грамотність, охайність, уміння правильно оформити роботу. У разі відсутності учня на уроках протягом місяця рекомендуємо в колонці за ведення зошита зазначати «н/о» (нема оцінки).

Для контрольної перевірки мовних знань і вмінь використовуються завдання в тестовій формі.

Фронтально оцінюються *аудіювання, читання мовчки, диктант, письмовий переказ і письмовий твір (навчальні чи контрольні види робіт)*, мовні знання й уміння, запис яких здійснюється на сторінці класного журналу «Зміст уроку».

Індивідуально оцінюються *говоріння* (діалог, усний переказ, усний твір) і *читання вголос*. Для цих видів діяльності не відводять окремого уроку, проте відводять окрему колонку без дати на сторінці класного журналу «Облік навчальних досягнень». У I семестрі проводять оцінювання 2 видів мовленнєвої діяльності (усний переказ, діалог), результати оцінювання виставляють у колонку без дати й ураховують у найближчу тематичну. У II семестрі проводять оцінювання таких видів мовленнєвої діяльності, як усний твір і читання вголос, яке здійснюється у 6–9 класах. Повторне оцінювання чотирьох видів мовленнєвої діяльності не проводять.

На розсуд учителя перевірка мовних знань і вмінь також може поєднуватися з виконанням завдань двох видів мовленнєвої діяльності (*аудіювання, читання мовчки*).

Тематичну оцінку виставляють на підставі поточних оцінок з урахуванням контрольних робіт.

Якщо дитина хворіла протягом вивчення теми, то в журнал за тему виставляється «н/а». Оцінку за семестр виставляється на основі тематичного оцінювання. Кількість робочих зошитів з української мови визначається за класами: 6–9 класи – по два зошити; 10–11 класи – по одному зошиту.

Інформуємо, що в освітньому процесі заклади загальної середньої освіти можуть використовувати лише навчальну літературу, що має гриф МОН України або схвалена відповідною комісією Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Перелік навчальної літератури доступний на офіційному вебсайтах МОН України (<https://mon.gov.ua/ua>) та вебсайті ДНУ

«Інститут модернізації змісту освіти» (<https://imzo.gov.ua/>). Інша література може використовуватися тільки як додаткова.

## Українська література

У 2022/2023 навчальному році вивчення української літератури в 6 – 9 класах здійснюватиметься за навчальною програмою, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804;

у 10-11 класах – за навчальними програмами (рівень стандарту та профільний рівень), затвердженими наказом МОН від 23.10.2017 № 1407.

Навчальні програми розміщені на офіційному сайті МОН за покликанням: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>.

Зміст навчального матеріалу передбачає текстове вивчення творів, що виділені *напівжирним шрифтом*, інші ж лише називаються для допомоги вчителю під час вивчення певної теми. Крім того, для осучаснення змістового компонента, актуалізації компетентнісного підходу, надання вчителю методичної допомоги під час вивчення програмових тем запропоновано *рекомендаційну рубрику «Мистецький контекст» (МК)*.

Вивчення української літератури також відбувається із залученням *міжпредметних зв'язків – МЗ* (українська мова, історія, зарубіжна література, образотворче мистецтво, музика тощо).

Звертаємо особливу увагу на те, що запропонована кількість годин на вивчення кожного розділу чи підрозділу є *орієнтовною*, учитель може її перерозподіляти на власний розсуд. *Резервний час* учитель може використовувати також довільно, зокрема для збільшення кількості годин на вивчення окремого твору, для уроків розвитку мовлення, контрольного оцінювання, творчих та інших робіт (екскурсій, диспутів, семінарів тощо).

Запроваджено (\*) – для творів, які не є обов'язковими, їх можна розглядати додатково, за вибором учителя, наявністю часу або самостійно.

Наприкінці програми для кожного класу подано *орієнтовні списки літератури* для додаткового (самостійного) читання.

У навчальній програмі профільного рівня передбачено вивчення творів літератури народів України, передовсім кримських татар. Також важливим компонентом програми є «Читацький практикум», спрямований на

формулювання практичних навиків усних і письмових роздумів над прочитаним у різних стильових формах.

З метою рівномірного розподілу навантаження учнів протягом навчального року подаємо рекомендовану кількість видів контролю з української літератури (за класами). Поданий у таблиці розподіл годин є мінімальним і обов'язковим для проведення в кожному семестрі. Учитель-словесник на власний розсуд може збільшити кількість видів контролю відповідно до рівня підготовленості учнів, особливостей класу тощо.

*Обов'язкова кількість видів контролю з української літератури в 6–9 класах*

| Класи    | 6 |    | 7 |    | 8 |    | 9 |    |
|----------|---|----|---|----|---|----|---|----|
| Семестри | I | II | I | II | I | II | I | II |



|                                                                |   |   |   |   |   |   |   |   |
|----------------------------------------------------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Контрольні роботи у формі:                                     | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 |
| контрольного класного твору;                                   | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання тощо) | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Уроки розвитку мовлення* (у+п)                                 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Уроки позакласного читання                                     | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Перевірка зошитів                                              | 4 | 5 | 4 | 5 | 4 | 5 | 4 | 5 |

*Обов'язкова кількість видів контролю з української літератури в 10-11 класах*

| <i>Семестри</i>                                           | <i>I</i>         | <i>II</i> | <i>I</i>          | <i>II</i> |
|-----------------------------------------------------------|------------------|-----------|-------------------|-----------|
| <i>Рівні</i>                                              | <i>стандарту</i> |           | <i>профільний</i> |           |
| Контрольні роботи у формі:                                | 3                | 3         | 4                 | 4         |
| контрольного класного твору*;                             | 1                | 1         | 1                 | 1         |
| виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання) | 2                | 2         | 3                 | 3         |
| Уроки розвитку мовлення**                                 | 2 (у+п)          | 2 (у+п)   | 2 (у+п)           | 2 (у+п)   |
| Уроки позакласного читання                                | 1                | 1         | 2                 | 2         |
| Перевірка зошитів                                         | 4                | 5         | 4                 | 5         |

\*Контрольні класні твори пропонуємо давати у формі есе, мінітворів щодо розкриття певної проблеми чи образу програмового тексту тощо. Це розвиватиме самостійне творче мислення учнів і дасть їм можливість виконати роботу протягом одного уроку.

\*\*У кожному семестрі обов'язковим є проведення двох уроків розвитку мовлення: одного уроку усного розвитку мовлення, а другого – письмового. Умовне позначення в таблиці – (у + п).

Рекомендуємо оцінку за письмовий вид роботи виставляти всім учням, за усний – кількості учнів, які відповідали протягом уроку.

Оцінку за ведення зошита з української літератури виставляють у кожному класі окремою колонкою в журналі раз на місяць і враховують як поточну до найближчої тематичної. Під час оцінювання зошита з української літератури слід урахувати наявність різних видів робіт; грамотність (якість виконання робіт); охайність; уміння правильно оформлювати роботи (дотримання вимог орфографічного режиму). У разі

відсутності учня на уроці протягом місяця рекомендуємо в колонці за ведення зошита зазначати н/о (нема оцінки).

Оцінка за контрольний твір з української літератури є середнім арифметичним за зміст і грамотність, яку виставляють у колонці з датою написання роботи. Надпис у журнальній колонці «Твір» не робиться.

Оцінку за читання напам'ять творів з української літератури виставляють у колонку без дати з надписом «Напам'ять».

З метою формування читацької компетенції доцільним є використання в освітньому процесі інтерактивних форм (відповідні інтернет-ресурси, мультимедіа, електронні книги й бібліотеки, аудіозаписи) і методів викладання предметів мовно-літературного спрямування, що мотивують інтерес учнів до читання, засвоєння літературних творів, уміння вступати в діалоги, аргументувати свою думку. Також необхідно включати матеріали щодо різних методик активного читання. Вчитель має акцентувати увагу на підвищення рівня читацької грамотності учнів, зокрема, формування здатності учня сприймати, аналізувати, використовувати й оцінювати письмовий текст задля досягнення певних цілей, розширювати свої знання й читацький потенціал.

Навчальна та методична література з української літератури, рекомендована МОН, зазначена в Переліку навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки, що розміщений на офіційному сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» (<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/>).

### **Зарубіжна література**

Звертаємо увагу, що у 2022 році оновлено зміст навчальних програм із зарубіжної літератури. Оновленим навчальним програмам «Зарубіжна література. 6 – 9 класи», «Зарубіжна література. 10 - 11 класи. Рівень стандарту», «Зарубіжна література. 10 - 11 класи. Профільний рівень» наказом від 03.08.2022 № 698 надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Зміни у навчальні програми вносились у частині російської культури, історії у зв'язку з масовим вторгненням збройних сил російської федерації в Україну. Із навчальних програм вилучені твори російських і білоруських авторів. Натомість включені твори зарубіжних письменників відповідно до літературного процесу та з урахуванням вікових особливостей учнів/учениць.

У навчальних програмах із зарубіжної літератури для 6 – 9, 10 – 11 класів залишено для вивчення творчість М. Гоголя, В. Короленка, Т. Халілова, Ільфа і Петрова, М.Булгакова («Собаче серце»), В. Кузнецова («Бабин Яр»).

Основою для календарно-тематичного планування уроків зарубіжної літератури є рекомендовані Міністерством навчальні програми. Учитель має право самостійно розподіляти години на текстуальне вивчення творів,

розвиток мовлення, позакласне читання, ураховуючи визначену кількість годин на опрацювання конкретного розділу. Він має змогу вільно і творчо підійти до організації навчальної діяльності на уроках зарубіжної літератури з урахуванням конкретних умов викладання, читацьких інтересів учнів.

Викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти здійснюють *українською мовою*. Твори зарубіжних письменників у курсі зарубіжної літератури вивчають в *українських перекладах*. Для зіставлення можливе залучення перекладів, переспівів іншими мовами, якими володіють учні (англійською, німецькою, французькою тощо). За наявності необхідних умов бажаним є розгляд художніх текстів (у фрагментах або цілісно) мовами оригіналів. У такому разі предмет «Зарубіжна література» виконує додаткову функцію *вдосконалення володіння учнями іноземними та іншими мовами*.

З метою систематизації та упорядкування навантаження учнів протягом навчального року подаємо рекомендовану кількість видів контролю в процесі вивчення зарубіжної літератури в кожному класі. Поданий у таблиці розподіл годин є мінімальним і обов'язковим для проведення в кожному семестрі. Учитель на власний розсуд може збільшити кількість видів контролю відповідно до рівня підготовленості учнів, особливостей класу тощо.

**Обов'язкова кількість видів контролю із зарубіжної літератури в 6–9 класах**

| Класи                                                     | 6 |    | 7 |    | 8 |    | 9 |    |
|-----------------------------------------------------------|---|----|---|----|---|----|---|----|
| <i>Семестри</i>                                           | I | II | I | II | I | II | I | II |
| Контрольні роботи у формі:                                | 3 | 3  | 3 | 3  | 3 | 3  | 3 | 3  |
| контрольного класного твору;                              | 1 | 1  | 1 | 1  | 1 | 1  | 1 | 1  |
| виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання) | 2 | 2  | 2 | 2  | 2 | 2  | 2 | 2  |
| Уроки розвитку мовлення* (у+п)                            | 2 | 2  | 2 | 2  | 2 | 2  | 2 | 2  |
| Уроки позакласного читання                                | 2 | 2  | 2 | 2  | 2 | 2  | 2 | 2  |
| Перевірка зошитів                                         | 4 | 5  | 4 | 5  | 4 | 5  | 4 | 5  |

**Обов'язкова кількість видів контролю із зарубіжної літератури в 10-11 класах**

| <i>Семестри</i>            | I                | II | I                 | II |
|----------------------------|------------------|----|-------------------|----|
| <i>Рівні</i>               | <i>стандарту</i> |    | <i>профільний</i> |    |
| Контрольні роботи у формі: | 2                | 2  | 4                 | 4  |

|                                                           |                                            |                                            |            |           |
|-----------------------------------------------------------|--------------------------------------------|--------------------------------------------|------------|-----------|
| контрольного класного твору*;                             | 1                                          | 1                                          | 1          | 1         |
| виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання) | 1                                          | 1                                          | 3          | 3         |
| Уроки розвитку мовлення**                                 | 2 (1у+1п; у межах текстуально го вивчення) | 2 (1у+1п; у межах текстуально го вивчення) | 3 (1у+2п ) | 3 (2у+1п) |
| Уроки позакласного читання                                | 1                                          | 1                                          | 2          | 2         |
| Перевірка зошитів                                         | 4                                          | 5                                          | 4          | 5         |

У 8 – 9 класах з поглибленим вивченням зарубіжної літератури пропорційно збільшується кількість контрольних робіт та уроків розвитку мовлення (на розсуд учителя визначається кількість і види контрольних робіт).

У кожному семестрі **обов'язковим** є проведення двох уроків розвитку мовлення: одного уроку усного розвитку мовлення, а другого – письмового. Умовне позначення в таблиці – (у + п).

Під час оцінювання зошита із зарубіжної літератури слід ураховувати наявність різних видів робіт; грамотність (якість виконання робіт); охайність; уміння правильно оформлювати роботи (дотримання вимог до оформлення орфографічного режиму).

Оцінку за ведення зошита із зарубіжної літератури виставляють у кожному класі окремою колонкою в журналі раз на місяць і враховують як поточну до найближчої тематичної.

У разі відсутності учня на уроках протягом місяця рекомендуємо в колонці за ведення зошита зазначати н/о (нема оцінки).

Оцінка за контрольний твір із зарубіжної літератури є середнім арифметичним за зміст і грамотність, яку виставляють у колонці з датою написання роботи, надпис у журнальній колонці «Твір» не роблять.

***Орієнтовний обсяг письмового твору, складеного учнем/ученицею***

| Клас | Кількість сторінок |
|------|--------------------|
| 6-й  | 1,0–1,5            |
| 7-й  | 1,5–2,0            |
| 8-й  | 2,0–2,5            |

|     |         |
|-----|---------|
| 9-й | 2,5–3,0 |
|-----|---------|

***Орієнтовний обсяг письмового твору (рівень стандарту)***

| Клас | Кількість сторінок |
|------|--------------------|
| 10-й | 3,0–3,5            |
| 11-й | 3,0–3,5            |

***Орієнтовний обсяг письмового твору (профільний рівень)***

| Клас | Кількість сторінок |
|------|--------------------|
| 10-й | 3,0–3,5            |
| 11-й | 3,5–4,5            |

Оцінку за читання напам'ять творів із зарубіжної літератури виставляють у колонку без дати з надписом «Напам'ять».

Навчальна та методична література з української літератури, рекомендована МОН, зазначена в Переліку навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки, що розміщений на офіційному сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» (<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/>).